

**ПАРАДОКСИ В ПРОМОВАХ. МОТИВИ ВИКОРИСТАННЯ.
ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ПАРАДОКСІВ
PARADOXES IN SPEECHES. REASONS OF USING.
ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF PARADOXES**

Мнищенко М.О., гр. СП-61

Темою нашого дослідження є поняття «парадокси», а саме парадокси в промовах та мотиви їх використання. Актуальність цього питання полягає у тому, що вживання парадоксів у промовах ніколи не втрачало своїх переваг і досить часто використовується в риторичі, що вчиняє вплив на особливо невідготовлених осіб, тому увага до цієї теми саме в такому контексті, який написаний нами в назві повинен допомогти зрозуміти сутність парадоксів і захистити читачів та слухачів від цього риторичного прийому.

Перш ніж говорити про парадокси в контексті промов та причини їх використання, слід надати дефініцію самому поняттю «парадокс». Парадокс можна визначити, як несподіваний вислів для тих, хто його чує, тому, що не співпадає з загальноприйнятою думкою і зазвичай йде відверто всупереч їй.

Історично відомо, що парадокси як науковий термін виникають в часи античності, як частина античної філософії і в той же час їх ідея полягала в характеристиці нових думок, ідей та концепцій [2].

Переходячи до основної теми нашої роботи, а саме використання парадоксів у промовах і причини їх використання, ми зупинимось також на тому, «хто» зазвичай звертається до парадоксів в своїх промовах і звернемо увагу на можливі практичні результати такого методу в риторичі. В публічних виступах парадокси використовують для розпалу цікавості в пасивній аудиторії, або в аудиторії, в якій, умовно кажучи, набридло слухати «одне й те саме» і в цьому випадку особа, яка говорить зовсім протилежні речі, що не вкладаються в звичний світогляд аудиторії одразу стає центром уваги незалежно від того чи каже він «вірно» чи «хибно» і чи підтримує його аудиторія. Парадоксальні висловлювання створюють і закріплюють за особою статус «епатажної», тобто, незвичної і

роблять її виступ таким, що запам'ятовується незалежно від того, сподобався він чи ні.

Переваги використання парадоксів у промові для виступаючого – це можливість привернути увагу аудиторії до себе та свої думок, певне розвінчання «сірості» і стандартності загальноприйнятих норм і тенденцій. Частина аудиторії цілком може не тільки зацікавитись, але і підтримати риторику виступаючого з бажанням «перетворити його парадокси на реальність» або певним чином донести ці «парадоксальні» ідеї чи погляди іншим людям. Саме в таких аспектах намагаються використовувати парадокси політичні діячі або журналісти метою яких є привернення уваги до себе та вирвати обивателів з буденності «кинувши виклик» їх «стандартним» поглядам на життя. Для тих, хто в свій час сприймає промову і хто прислухається до парадоксальних висловлювань можуть існувати виходячи з цього як переваги, так і недоліки (залежить від ситуації). Наприклад, якщо громадяни знаходячись в тоталітарному суспільстві, де їм нав'язується жорстка доктрина (незалежно від ідеології так, як будь-яка з них у надмірному прояві від ліберальної до фашистської може призвести до тоталітарного суспільства) почують зовсім свіжий протилежний погляд на ситуацію – це може надати їм стимул і бажання до змін на ту протилежну ідею, яка є на їхню думку кращою і звільнить їх від «тоталітарного» режиму. Недоліком може бути протилежний попередньому момент, коли виступаючий парадоксальними висловлюваннями заплутавши людей приводить їх до жорсткого тоталітаризму, або обмеження прав одних, заради прав інших. Наприклад, сучасні західні ліберали та демократи проголошують: «Предки сучасних європейців були расистами, та притіняли інші раси, тому зараз європейці повинні за це відповідати та спокутувати свою провину», - така риторика є нічим іншим, як парадоксом спрямованим на впровадження культу провини корінних європейців за їх минуле та внаслідок чого обмеження їх у правах. Але так чи інакше для виступаючого залежно від мети в цьому випадку існують саме переваги.

Недоліками парадоксальної промови для виступаючого є те, що його епатаж та його висловлювання створюють занадто жорстку опозицію щодо сталих або традиційних суспільних норм, особливо в тих випадках, коли ці норми є для

людей не тільки прийнятними, але і невід’ємними для їх життя. В такому випадку хоч виступ оратора і запам’ятається, але він буде сприйнятий вкрай вороже для людей і буде для них прикладом жорсткого антагонізму і ворожості, а оратор стане образом «ворога», якого «потрібно викорчувати з суспільства, щоб він не турбував нас і не руйнував наш спокій». Для аудиторії в цьому випадку також існують позитивні і негативні аспекти. Позитивним для слухачів в такому випадку є те, що по-перше, вони у випадку «роз’єднаності» об’єднуються проти спільного «подразника», по-друге, якщо суспільство є «здоровим» та не потребує жодних змін – воно захистить себе від зовнішнього подразника та отримає приклад того, «яким точно не повинен бути член суспільства, політик, оратор, журналіст». Негативним аспектом для аудиторії може бути ситуація, коли суспільство дійсно потребує змін і оратор намагається через використання парадоксів донести цю думку до людей, але вони «не здатні» або «не готові» його сприйняти і навпаки стають упертішими в своєму небажанні змін на краще ні для себе ні для суспільства в цілому, в такому випадку оратор стає для них особою на яку вони спрямовують весь негатив, що в них міг накопичитись і заздрість до того, що «хтось набрався сміливості думати інакше» в такому випадку парадокси ведуть до негативу як оратора, так і суспільство. Тут також можна за приклад взяти твір Джорджа Орвелла «1984», а саме концепцію так званої «Хвилини ненависті», коли громадяни спрямовували весь накопичений негатив на особу, яка мала статус «ворога народу», та на її промову, яка включала в себе парадоксальні висловлювання для даного суспільства [1].

Отже, в нашій роботі ми звернули увагу на причину та на місце парадоксів в промовах і донесли основні плюси і мінуси для суспільства та виступаючого такого методу в риторичі.

References: This text is about using paradoxes in speeches, reasons of using them and also about advantages and disadvantages of this type of speech. In this research we tried to show «How paradoxes can change life of one person (who using paradoxes in his speeches) and then how this person changing the life of county and people». We believe that some ideas from this text can help future speakers and listeners.

Список використаних джерел

1. Орвелл Джордж. 1984. – Київ: вид-во Жупанського, 2015 . – 320 с.
2. Софізми, парадокси і виверти у промові ритора: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://stud.com.ua/65426/ritorika/sofizmi_paradoksi_viverti_promovi_ritora